ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй
...овно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 119 (6309)
ИЮНИИН
19
ВТОРНИК
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

...ЛЬТУРНО-ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ЭРИД ҺАЙЖАРУУЛХА

...)-гэй обкомой V пленум ...ниитэ-политическэ ба куль...гэгээрэлэй хүдэлмэриин байдал ...ние һайжаруулха хэмжээнүүд ...асуудал зүбшэн хэлсэхэ зуураа, ...партийна организацинууд куль...гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруул...р өөдэ тэды амжалтануудые ...гэжэ тэмдэглэбэ. Культурын ...олон байшангууд, хүдөөгэй клу...уншалгын гэрнүүд болон библио... хүдөө зоной дунда культурно...эй ехэхэн хүдэлмэри ябуулна.

...хүдэлмэрилдэг культурно-гэгээ...эмхи зургаануудай нэгэниинь ...н аймагай Чесанын клуб боло... уран һайханай самодеятельнос...кружок хүдэлмэрилдэг, тэдээндэ ...хабаадалсана. Клубай совет арад ...нда лекци болон элидхэл эмхид...концерт хэруулдаг, литературна ...дые өмхидхэдэг юм. Ха...тарилгын эхиләмсээр энэ клуб ...агитбригада эмхидхэжэ, нэгэ ...турша соо 8 тракторна болон та...най бригаданuудта лекци ун...концерт харуулһан, агитатор... туһаламжа хүргэһэн байна. Чесанын хүдөөгэй клуб социа...э культурын ёһото гуламта ...болоо. Тарбагатайн аймагай ...эйн культурын байшан, Хой...най аймагай Томпинска уншал... Прибайкальска аймагай Бату...хүдөөгэй библиотекэ өөһэдынгөө ...ние мүн лэ нилээд һайжаруу...

..., иимэ һайн жэшээнүүд миил ... тооложо хэлэхээр үсөөн бай...(б)-гэй обкомой V пленум ...а дотор культурно-гэгээрэлэй ... олонхидоо хангалтагүйгөөр ...на, ажахын политическэ зо...тай холболдуулагданагүй гэ...лээ.

...турно-гэгээрэлэй эмхи зургаа...учно-гэгээрэлэй пропагандын ...оодүй. Лекци болон элидхэл... үсөөн уншагдана, өнө хэрэгтэ... интеллигенци—багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хү...луулагданагүй. Жэшээлхэдэ, ...-гэгээрэлэй эмхи зургаануу...орнүүдээр интеллигенциин миил ... процентнь хүдэлмэрилнэ. Олон ...та, илангаяа Сэлэнгын, Ивол...йкало-Кударын аймагуудта хү...екторинүүд эмхидхэгдэһэн гэ...эй аад, оройдоо юумэ хэнэгүй.

...-гэгээрэлэй пропагандые эм...хэрэгтэхи дутуунуудай шалта... юуб гэхэдэ, культурно-гэгээ...эрэгые эрхилхэ Управлени, по... ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ ...ын республиканскэ отделени ... ажахын пропагандын Управ... талаар хоорондоо хүдэлмэреэ ...улнагүй, мүнөө болотор лек...пропагандые һайжаруулха тэ...гэ түсэбгүй байна.

...һайханай самодеятельностиие ...э гээшэ культурно-гэгээрэлэй ...ргаануудай гол зорилгонуудай ...и. Гэбэшье, энэ үүргэеэ тэдэ ...лтагүйгөөр дүүргэнэ, уран һай... самодеятельностиие, илангаяа бу...ол арадай творчествые баяжуу...эрүүлхэ талаар тэдэнэй хэһэн ...хэ юрдөө харагданагүй. Респуб... уранһайханай самодеятельнос...600 гаран кружогууд бии гэжэ ...ад, зуугаадынь лэ хүдэлмэрил...дэ, тэдэнэй репартуарынь тон ...олон ушарнуудта клубуудай сце...э һайн удхагүй, шашаг юумэ...рүүлагдана, дуунууд, элдэб наа...нууд ажалшадай дунда мууса ...лэгдэнэ. Зарим нютагуудта, ...дэ, Закаменда, Торидо уран...й самодеятельностиин вечернүү...до танца, ёохор хэгдээд лэ үн... байна. Тэрэ саанаа ёохоройнь ... хэзээн галабай хуушанай ба ... хэндэшье хэрэггүй байна. ...шье культурно-гэгээрэлэй эмхи ...үүд энэ хэрэгые обёорногүй. ...й хамта Бурят-Монголой уранзо...ой болон композиторнуудай союз...энэ дуу зохёохо талаар юушье ...й гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. ...республикын радиоинформациин ...шэнэ дуунуудые муугаар дэл...на.

...турно-гэгээрэлэй эмхи зургаа... дунда колхозуудай клубууд бо...библиотеканүүд эгээ гээгдэнги ...үүд байна. Бичурын, Баргажа...Кабанскын, Курумканай, Заиграйн ...тта колхозой клубуудые олоорнь ... байна.

...(б)-гэй обкомой V пле... болоол культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ хүдөөгэй арад зоной олонхинь хабаадуулагданагүй гэжэ тэмдэглөбэ. Бухы хүдэлмэри хадаа колхозно центрые тойрон ябуулагдаад лэ, холын фермэ, гүүртэ дээгүүр байһан малшад киношье харанагүй, лекци элидхэлшье дууланагүй, газетэ номшье уншанагүй.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин иимэ хангалтагүй байһанай гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, ВКП(б)-гэй айкомууд, аймагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд, эхин партийна организацинууд өнэ тон шухала хэрэгые хэрэгсээдэггүй зангаараа, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудэй эрилтэ хэрэглэлые ханганагүй. Илангаяа тэдэниие финансировалга муу байна. Олон ушарнуудтэ культурна хэрэглэлэй мүнгэн ондоо тээшэ гаргашалагдана. Жэшээлхэдэ Заиграйн аймагай Илькын сельсовет уншалгын гэртэ ном, культинвентарь гэхэ мэтые абаха мүнгөөрөө нэгэ гол дээрэ хүүргэ барюулһан байна. Теэд, уншалгын гэртэ мүнгэн хэрэггүй байгаа юм за гү гэхэдэ, ехэл хэрэгтэй байха юм. Тэндэнь 5—6 газетэнүүд ба 10 — 15 брошюраһаа ондоо юуншье үгы, хэтэрхэдээ байрашьегүй байна. Иимэ дутагдалнууд мүн бусадшье аймагуудта бии.

ВКП(б)-гэй айкомууд культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдые шэлэжэ табиха, хүжүүмүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа багаар табина. Хойто-Байгалай, Түнхэнэй айкомууд культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта һайн, шалгагдамал хүнүүдые эльгээхын орондо, харин урдань хүдэлмэреэ унагааһан, найдабаригүй, хойрог зониие томилно. Иимэ ушарһаа культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд ходо һэлгэгдэжэ байдаг. 1950 ондо республика дотор культурно-гэгээрэлэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй 50 процент шахуунь һэлгэгдээ. Закаменай, Торийн, Зэдын аймагуудта бүришье доро байна. Закаменай аймагай Енгорбойн уншалгын байшанда богонихон болзор соо гурбан избачууд һэлгэгдээ, тиигээд энэ байшангынь хэды саг соо оройдоо хүдэлөөгүй, ном юумэнь хуу баран үригдэшэһэн байна.

ВКП(б)-гэй обкомой V пленум культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ байһан дутуунуудые эрид түргэнөөр усадхахые партиин айкомууд болон эхин партийна организацинуудһаа, советскэ органуудһаа эрибэ. Пленумэй тогтоол хадаа энэ талаар заабаринуудые үгөө. Тэдэнэй гол шухаланы гэхэдэ, нэгэдэхеэр, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдые шэлэхэ, хүмүүжүүлхэ хэрэгые партийна организацинуудай гарта абажа, большевистскээр һайжаруулха; хоёрдохёор, культурын байшангууд, клубууд, уншалгын гэрнүүд ба библиотекэнүүдые шухала хэрэгтэй юумээрнь бүрин хангаха; гурбадахяар, колхозно клубууд ба библиотекэнүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ, 1951—1952 онуудта колхоз бүхэндэ библиотека болон клуб байгуулха.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриин идейнэ хэмжээе, удхыень эрид һайжаруулха шухала. Клубууд, уншалгын гэрнүүд, культурын байшангууд хадаа научно-гэгээрэлэй пропагандын ба уранһайханай самодеятельностиие дэлгэрүүлгын ёһото центр болохо ёһотой. Эдэнэй хүдэлмэриин удхые гүнзэгы ба һайн болгохо хэрэгтэ хүдөөгэй лекторинуудые эмхидхэлгэ угаа ехэ удхашанартай. Мүнөө болотор ехэ лекторинууд тухайда буруу ойлгомжо бии байгаа. Ёһото лектори гээшэ миил лекторнүүдэй эблэрэл бэшэ, харин лекци уншаха газартай, тусхай түсэбтэй байгаад, арад зоной эрилтэтэй зохилдуулан, элдэб темэнүүдээр, илангаяа научно-гэгээрэлэй, хүдөө ажахын темэнүүдээр лекцинүүдые уншажа байха, тиихэдээ научно-популярна кино харуулха ёһогой юм. Хүдөөгэй интеллигенци, Социалистическэ Ажалай Геройнууд ба бусад түрүүшүүл, мэргэжэлтэд олооропо лекторнүүд болгогдохо ушартай.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулжа, арад зониие коммунистическээр хүмүүжүүлгэдэ ба хүнэй ухаан бодолдохи хуушанай үлэгдэлнүүдые усадхалгада, ажахын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ тэрэниие бүрин шэглүүлхэ гэһэн зорилго бүхы партийна организацинуудай, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай үмэнэ табигдана. Энэ зорилго дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы коммунистнууд бүхы комсомольско ба профсоюзна организацинууд, нютагай Соведүүд элсүүлэгдэхэнь тон шухала. Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ниитын хэрэг мүн, тиимэһээ энэ халаа олоншитын хүсөөр лэ үргэгдэжэ шадагдаха юм.

А. М. Горькиин дурасхаалда

Ородой агууехэ уранзохёолшо А. М. Горькиин дурасхаалые манай ороной ажалшад арюунаар тэмдэглэбэ.

Уранзохёолшын наһа бараһанһаа хойшо 15 жэлэй ойе Киевэй хүн зон үргэнөөр тэмдэглээ. Заводууд, эмхи зургаанууд, һуралсалай газарнуудай агитаторнууд Горькиин ажабайдал ба творчество тухай хөөрэжэ үгэбэд.

Эдэ үдэрнүүдтэ Одессын ба областиин хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ А. М. Горькиин зохёолнуудые ба тэрэнэй литература абахые хүсэһэн уншагшадай тоо нилээд олошороо.

Днепропетровско областиин предприятинууд, эмхи зургаанууд ба колхозуудта «М. Горький — агууехэ пролетарска уранзохёолшо», «А. М. Горький — империалистическэ реакцида эсэргүү тэмсэлшэ», «Горький Америка тухай» гэһэн темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүд ба элидхэлнүүд үнгэргэгдөө.

Хойто Уралай заводууд, рудниигууд ба шэнэ барилгануудта агууехэ уранзохёолшын ажабайдалай зам ба творчество тухай элидхэлнүүд, лекцинүүд уншагдаһан байна.

Таджикска гүрэнэй хэблэл А. М. Горькиин наһа бараһанһаа хойшо 15 жэлэй ойдо зорюулан, тэрэнэй «Бага наһан» гэжэ зохёолые таджик хэлэн дээрэ хэблэн гаргаба. «В людях», «Минии университедүүд» гэжэ номууд ойрын сагта хэблэлһээ гарахань. А. М. Горькиин мүнхэ зохёолнуудые **Таджикистанай** тон холын нютагуудай ажалшад өөһэдынгөө түрэлхи хэлэн дээрэ уншана. (ТАСС).

ВЦСПС-ей секретариадта

Үнгэтэ металлнуудай үртэһэ бэлэдхэхэ, болбосоруулха ба хэрэглэхэ тухай

Үнгэтэ металлнуудай үртэһэ суглуулха ба бэлэдхэхэ ябадалдань ажахын организацинуудта туһаламжа үзүүлхыень профсоюзуудай комитедүүдые ВЦСПС-эй секретариат уялгалаа. Үнгэтэ металлнуудай үртэһэ хэрэглэлгын ехэ удхашанар тухайда ойлгуулламжын хүдэлмэри хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай ба тэдэнэй бүлэнэрэй дунда үргэнөөр ябуулха; промышленностьда түмэр түдэгэ бэлэдхэхэ түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ба албахаагшадай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ гэжэ дурадхагдаа.

Ородой агууехэ уранзохёолшо Алексей Максимович Горькидо зорюулагдаһан памятник Москвада, Белорусска вокзалай талмай дээрэ июниин 10-да нээгдөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. М. Горькидо зорюулагдаһан памятник.

ТАСС-эй фотохронико.

Д. ЖАЛСАРАЕВ ГОРЬКИДО

Алексей Максимович!
Амиды мүнөө байгша һайт!
Ажабайдалыемнай хараһайт!

Наһандаа дуралһан оронтнай
Нарандал толорно дэлхэй дээр.
Үнэншэ хүн түрэлтэнэй
Зүрхэниинь болоо СССР.

Һараар бэшэ, үдэрөөр
Һалбаран хүгжэнэ байдалнай.
Сталинай сэсэн түсэбөөр
Сэсэглэнэ газар дайдамнай.

Алтан һудалнууд-каналнууд
Ами үгэнэ элиһэндэ—
Колхозой шэнэ таряанууд
Колосоо үргэнэ тэндэ.

Ерээдүй руу хүсэтэ элшэ—
Бодоно гигант ГЭС-үүд,
Коммунизмнай холын бэшэ—
Мүнөөдэрэймнай хэрэгүүд..:

Алексей Максимович!
Энэ сагыемнай
Мэдэрһэн байгаат зүрхөөрөө.

Тиимэ хадаа
Амидыт мүнөө өөрөө!

Коммунизмын агууехэ барилгануудта комсомольско организацинуудай хабаадалга тухай

Куйбышевска, Сталинградска гидроэлектростанцинуудай ба суднаар ябаха Волго-Донской каналай барилгануудта комсомольско организацинуудай хабаадалга тухай асуудалаар зүблөөн ВЛКСМ-эй Центральна Комитедтэ июниин 15-да нээгдээ.

ВЛКСМ-эй Ростовско обкомой секретарь нүхэр Белодед, ВЛКСМ-эй Сталинградска обкомой секретарь нүхэр Небензя ба ВЛКСМ-эй Куйбышевска обкомой секретарь нүхэр Незымаев гэгшэд элидхэлнүүдые хэбэ.

(ТАСС).

НЮТАГ БҮРИИН ҺОНИНУУД

◆ «Красный профинтерн» гэжэ юрьевскэ модоной завод (Ивановска область) колхозуудта силоснэ нэгэ хэбэй башнинуудые, тоһоной заводуудта түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилдэг болоо. Тиимэ зүйлнүүдэй түрүүшын комплектнүүдынь Сталинградска ба Куйбышевска областьнуудта эльгээхээр бэлэдхэгдээд байна.

◆ Таллин городой «Коммунар» комбинат арбилһан материалнуудаараа энэ жэлдэ 10 мянга гаран паар гутал оёжо гаргаа.

◆ Новороссийска уһан замай вокзалай шэнэ байшан ашаглалгада оруулагдаа. Тус вокзалда эхэнүүдэй ба үхибүүдэй комнато, транзитна пассажирнуудай байра, үбэлэй ба зунай ресторанууд бии.

◆ Украинада курортно сезон түлэг дундаа байна. Нютагай элүүржүүлгын газарнууд энэ жэлдэ сезонно 58 шэнэ санаторинуудаар хангагдаа. УССР-эй элүүрые хамгаалгын Министерствын ба ВЦСПС-эй 110 санаторинуудта энэ зунай турша соо 150 мянга үлүүтэй ажалшад амарха ба бэеынгээ элүүрые бэхижүүлхэ байна.

◆ Сибириин элүүржүүлгын газарнууд амархаяа ерэгшэдтэ хүндэтэй ёһоор үдэеэ нээбэд. Мүнөө шабараар аргаллаг «Карачи нуурай» курортдо Кузбассай горнягууд ба металлургууд, Дальна Востогой загаһашад ба геологууд, Омскын ба Новосибирскын машина бүтээгшэд, Алтайн таряашад—600 гаран ажалшад аргалуулжа байна.

(ТАСС).

Колхозуудай сабшалан ба таряалан дээрэ

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной июниин 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Бүхы ороонтото культурануудай тарилга (процентээр)	Пар хахалалга
Хэжэнгын	102,5	67,8
Байкало-Кударын	98,7	68,7
Яруунын	97,6	58,6
Кабанскын	97,2	65,5
Хориин	95,9	54,8
Кяхтын	95,5	29,8
Прибайкальска	95,3	36,5
Бичурын	95,2	41,9
Заиграйн	95,0	67,8
Баргажанай	94,9	44,0
Закаменай	94.5	92,5
Курумканай	94,4	11,6
Түнхэнэй	93,8	66,0
Тарбагатайн	92,8	39,6
Мухаршэбэрэй	91,3	27,2
Ториин	90.5	54,0
Сэлэнгын	89,3	59,0
Иволгын	88.7	56,9
Зэдын	86.7	67.8
Кударын	82,4	24,5

Тарилгын хойноһоо харууһалнагүй

Энэ жэл Яруунын аймагай колхозуудай таряанай ургаса һайн. Гэбэшье, аймагай хүдөө ажахын таһаг, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тарилгын хойноһоо харууһалга эмхидхээдүй. Хүдөө ажахын таһагай главна агроном нүхэр А. Симонова ба Эгэтын МТС-эй ахалагша агроном нүхэр В. Шубина гэгшэд ямар колхозой полидо буртаг үбһэнэй ургаһые огто мэдэнэгүй. Тарилгада нэмэлтэ тэжээл үгэхэ хүдэлмэри эндэ огто хэгдэнэгүй.

Аймагай олон колхозуудай кондиционно бэшэ ба хороор угаагдаагүй үрһэ тариһан дээрэһээнь буртаг үбһэн ехээр ургана. Илангаяа Эгэтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Санданов) 200 га талмайда, Сосново-Озерско сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Шаповалов) 100 га талмайда буртаг үбһэн ехээр ургаа.

Комсомольско сельскэ Соведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Фомин ба таряанажалай бригадын бригадир нүхэр Виноградов гэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ 15 га эртын пар дээрэһээ га бүриин 3 центнер пааданка хуряаһан байгаа. Мүнөө жэлдэ тэрэ полиёо хахалангүй, миил культиваци хээд тарилга хээ. Тиимэһээ мүнөө энэнь буртаг үбһэндэ дарагдаад мүртэй таряан гараагүй. Иигэжэ агротехникын заабари бүдүүлигээр эбдэжэ байхадань, МТС-эй агроном нүхэр Шубина: «Би гансаараа хаанашье хүрэнэгүйб» гэжэ байха юм.

Б. Шаралдаев.

Аймцентрынхид туһална

Кяхтын аймагай колхозуудта набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ эхилэнхэй. Энэ хүдэлмэридэ аймцентрын эмхи зургаануудай коллективүүд хабаадалсана:

Калининай нэрэмжэтэ колхоздо 20 хүнһөө бүридэһэн бригада һаяхан 150 центнер мүшэр суглуулба. Тиихэдэ, хүдөө ажахын техникумэй студентнэр ба Кяхтын долоонжэлэй һургуулиин һурагшад воскресник эмхидхэжэ, тус колхоздо 80 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ үгөө. Тэрэшэлэн гуталай фабрикын коллектив Ульяновай нэрэмжэтэ колхоздо ниитынгээ малажалда тэжээл бэлэдхэлгэдэнь туһалалсаха гэжэ шиидэз.

И. Мункуев.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫН ЗЭР ЗЭМСЭГҮҮДЭЙ ЗАҺАБАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной июниин 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Заһабарилга: Морин сенокосилканууд	Заһабарилга: Морин таримуурнууд
Яруунын	93,3	74,7
Байкало-Кударын	86,5	84,3
Түнхэнэй	82,8	37,9
Хориин	82,7	67,0
Кяхтын	78,9	105,5
Закаменай	78.1	74,2
Хэжэнгын	75,4	50,9
Кабанскын	72,5	65,0
Баргажанай	70.3	39,4
Зэдын	70,0	50.0
Прибайкальска	66.2	53,0
Курумканай	65,4	55.3
Мухаршэбэрэй	63,9	51,5
Бичурын	60,0	44,4
Тарбагатайн	60,0	51,0
Кударын	58.8	42.0
Ториин	54,3	63,3
Сэлэнгын	51,8	26.5
Заиграйн	51,4	38.8
Иволгын	28,0	15,6

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Амжалтануудаа арбидхахын түлөө

Партийна һуралсалай жэл Курумканай аймагта май һарада дүүргэгдээ. Олонхи кружогууд ба политһургуулинууд программна материалнуудаа үзэжэ түгэсхөө. Бүхы кружогууд ба политһургуулинуудта дүн гаргалгын занятинууд болоо.

Һуралсалай энэ жэлдэ кружогууд ба политһургуулинуудта һурагшадые абахадаа, коммунистнуудай эрдэмые ба хүсэлые хараадаа абаһан байнабди. Партийна һуралсалай занятинууд хаа хаанагүй хаһа саг соогоо, эмхитэйгээр эхилээ һэн. Политическэ һуралсалай асуудалда үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо ехэ анхарал хандуулагдадаг болоо. ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой заседанинууд ба партийна эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ политическэ һуралсалай ябаса тухай асуудал олон удаа зүбшэн хэлсэгдэдэг байгаа.

Кружогууд ба политһургуулинуудые хүтэлбэрилдэг пропагандистнуудай олонхинь ВКП(б)-гэй айкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн семинарнуудта алгадгүй ябадаг, партийна кабинедтэ ерэжэ гү, али байһан газарнуудтаа консультаци ябадаг байгаа.

Партийна кабинет энэ жэлдэ урдынхидаа орходоо һайнаар хүдэлмэрилөө. Консультаци хэлгэ, лекци уншалга, справочно-библиографическа хэрэг ба литературын выставкэ муу бэшээр табигдаһан байха юм. Гадна, партийна кабинет хадаа пропагандистнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые шэнжэлэн согсолдог, тэрэниие халан абалсаха хүдэлмэри эмхидхэдэг байгаа.

ВКП(б)-гэй айкомой штатнабэшэ пропагандистнууд нүхэд Г. Ширабон, Л. Дамдинова, Г. Дамдинов, П. Манзырева, С. Цибиков болон бусад өөһэдынгөө хүдэлмэридэ һайн үрэ дүн туйлаа.

Нэгэдэхеэр, тэдэнэр занятидаа һайнаар бэлэдхэдэг, дэлгэрэнгы түсэб, конспект зохёодог, занятида бэлэдхэхэдээ политическэ ба уран зохёолой нэмэлтэ литература хэрэглэдэг байһан юм. Хоёрдохёор, тэдэнэр хадаа ажабайдал дээрэһээ бодото жэшээнүүдые абажа, материалнуудаа ойлгосотойгоор тайлбарилжа үгэдэг, марксистско-ленинскэ теориие манай орондо коммунизм байгуулгын, арадай демократиин оронуудта социализм байгуулгын практикатай шадамараар холбодог байха юм. Гурбадахяар, заняти үнгэргэхэдөө харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые тэдэнэр үргэнөөр хэрэглэдэг, һурагшадай гэртээ номоо үзэлгые саг үргэлжэ хинадаг, конспект табихадань тэдэндэ туһалдаг байгаа. Гадна тэдэнэр хадаа һурагшадтай хөөрэлдөө ба консультаци ходоол хэжэ, һонирхоһон асуудалнуудтань дэлгэрэнгы харюу үгэдэг байһан юм.

Тэдэнэй иимэ оролдосотойгоор хүдэлмэрилһэнэй аша үрэнь дүн гаргалгын занятинууд дээрэ элеэр харагдаа. Һурагшад үзэһэн материалаа һайнаар ойлгоһон байна.

Һурагшад нүхэд Абрамзон (аймсберкассын бухгалтер), Россова (Курумканай дунда һургуулиин багша), Прокопьева (аймагай худалдаа наймаанай таһагые даагша) ба бусад дүн гаргалгын занятинууд дээрэ бүхы асуудалнуудта тодо һайнаар харюусажа, партиин түүхые гүнзэгыгөөр ойлгоһоноо харуулаа.

Марксизм-ленинизмын теориие бэеэ даагаад шудалагшад нүхэд Ж. Сажинов, Б. Нехуров ба бусад мүн лэ һайнаар һуралсаа. Тэдэнэр жэлэй турша соо марксизм-ленинизмын классигуудай хэдэн зохёолнуудые шудалһан ба семинарска занятинууд дээрэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байгаа.

Зүгөөр, һуралсалай жэлэй дүн гаргахада партийна һуралсал эмхидхэхэ хэрэгтэ горьтойнууд дутуунуудай бии байһаниинь элирүүлэгдээ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин (секретариинь нүхэр Ачитуев) дэргэдэ эмхидхэгдэһэн ВКП(б)-гэй түүхые шудалха гол түхэлэй кружогто һураһан һурагшад программна материалаа үзэжэ дүүргээгүй, зариманиинь дүн гаргалгын занятинуудташье байлсаагүй. Мүн энэ парторганизациин дэргэдэ юрэнхы эрдэм шудалха кружок эмхидхэгдэһэн аад, үнэндөө юушье хээгүй байха юм. Нүхэр Ачитуев коммунистнуудай һуралсалые һайжаруулха хэмжээнүүдые абаха тухайгаа найдуулһан аад, хэлэһэн үгэдөө хүрөөгүй байшоо.

Баргажанай МТС-эй парторганизациин секретарь нүхэр Буралов, директорые политическэ талаарнь орлогшо нүхэр Эрдыниев дүн гаргалгын занятинуудта һурагшадай хүсэдөөр хабаадаха тухай ямаршье оролдолго гаргаагүй. В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай биографинуудые шудалха кружогуудта һуралсадаг олохон һурагшад үзэһэн материалаа һулаар ойлгоһон байгаа. ВКП(б)-гэй айкомой пропагандист нүхэр Жибаев тус занятида байлсаһан аад, һуралсалай дүнгые шэнжэлээгүй ба тус тус коммунистнуудтай хөөрэлдөөгүй байха юм.

Аймаг соо үнгэргэгдэһэн дүн гаргалгын занятинуудта кружогуудай ба политһургуулинуудай 385 һурагшад хабаадаһан аад, тэдэнэй мини 290 хүниинь программна материалаа ойлгоһон байха юм.

Партийна гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай жэлэй дүнгүүд тухай асуудал ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, һуралсалай ерэхэ жэлдэ бэлэдхэхэ талаар партийна организацинуудай урда байһан ойрын зорилгонууд тухай тодорхой шиидхэбэри абтаһан байха юм. Һуралсалай жэлэй дүнгүүд, мүн һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ тухай асуудалнууд партийна эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Дүн гаргалгын занятинуудта хабаадаагүй һурагшадтай аймагай бүхы парторганизацинуудта июлиин 1 хүрэтэр хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ байна. ВКП(б)-гэй айком хадаа коммунистнуудай дура хүсэлые хараадаа абажа, ВКП(б)-гэй түүхын, уласхоорондын харилсаанай, философиин, политэкономиин ба бусад асуудалнуудаар зунай үе соо лекцинүүд ба консультацинуудые үнгэргэхэ гэжэ шиидэһэн байна. Мүн партийна кабинедтэ марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудай выставкэ, эмхидхэгдэхэ, харуулан ойлгуулха зүйлнүүд табигдаха байна. Ерэхэ жэлдэ хэды, ямар түхэлэй кружогуудые ба политһургуулинуудые эмхидхэхэ байһанаа багсаалан тодорхойлһон байнабди.

Ерэхэ жэлэй онсо өөрэ зүйлынь юуб гэхэдэ, аймаг дотор дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружогууд олон болохо, үдэшын партийна хоёр һургуули хүдэлмэрилхэ, марксизм-ленинизмын теори бэеэ даагаад шудалагшадай тоо нилээд нэмэхэ байна. Тиимэһээ дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружогуудай пропагандистнуудай ба үдэшын партийна һургуулинуудай багшанарай кадрнуудые эртээнһээ бэлэдхэхэ хэмжээнүүд абтаха байна.

Пропагандистнууд, консультантнууд хадаа марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые шудалха, өөһэдынгөө эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхэ, заадаг методикоёо һайжаруулха зорилготой. Зарим пропагандистнууд ВКП(б)-гэй обкомой дэргэдэ эмхидхэглэхэ һарын семинарта, олонхинь ВКП(б)-гэй айкомой дэргэдэхи семинарта хабаадаха байна.

Партиин Центральна Комитет хадаа манай кадрнуудай идейно-политическэ ургалта тухай, тэдэниие коммунизмын үзэлөөр хүмүүжүүлхэ тухай саг үргэлжэ анхаралаа хандуулна. Бидэнэр энэ жэлдэ туйлаһан зарим амжалтануудаа саашадань бэхижүүлхэ, идейно-теоретическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхэ, марксизм-ленинизмын үндэһэ һууриие гүнзэгыгөөр шудалха уялгатайбди. Тэрэнэй тулада манай партиин түүхэ ба теориие гүнзэгыгөөр шудалха ёһотойбди.

Ш. Надмитов, ВКП(б)-гэй Курумканай айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

ЗЭДЫН АЙМАГТА

КОМСОМОЛЕЦУУДАЙ ҮҮСХЭЛ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комсомолецууд ниитынгээ малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Мүнөө тэдэнэрэй хүсөөр ехэхэн хэмжээнэй набшаһата тэжээл бэлэдхэгдээ.

Һаяхан тэдэнэр 1600 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ уялга абаад, аймагайнгаа бүхы комсомолецууд ба залуушуулда энэ үүсхэлыемнай дэмжыт гэһэн уряатайгаар хандаба. Энээнинень колхозой залуушуул эдэбхитэйгээр дэмжэжэ байна.

ЗАЛУУШУУЛДА ЗОРЮУЛАГДАҺАН ЛЕКЦИ

Аймагай центрын культурын байшанда залуушуулда зорюулһан «Инаг дуран ба нүхэсэн ябалга» гэһэн лекци ВЛКСМ-эй обкомой түлөөлэгшэ нүхэр Случинов уншаба. Олон залуушуул сугларжа, лекциие һонирхон шагнаһан байна.

БЭЛЭДХЭГШЭДЭЙ СУГЛААН

Бэлэдхэлэй аймагай организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан һаяхан үнгэргэгдэбэ. Суглаанда хабаадагшад СССР-эй бэлэдхэлэй Министерствын Зэдын аймагтахи түлөөлэгшэ нүхэр С. Будаевай хэһэн «Хүдөө ажахын продукт-нуудые бэлэдхэлгын 5 һарын дүнгүүд ба саашанхи зорилгонууд» тухай элидхэл шагнаба. Һүүлээрнь олон хүнүүд малажалай продукт—һү, нооһо, мяха тушаалгаар бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха талаар үгэ хэлэһэн байна.

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

Аймагай түрүү колхозууд малажал үсхэбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ байна. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ энэ жэлэйнгээ түсэб 100,3 процент дүүргэбэ. «Улаан-Үшөөтэ» колхоз хони ямаа үсхэбэрилхэ 1951 оной түсэб 115 процент, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 102,7 процент дүүргэһэн байна.

МАЛАЙ БАЙРАНУУДЫЕ БАРИХА СТАХАНОВСКА ҺАРА

Аймсоведэй гүйсэдкомой шиидхэбэрээр июниин 7-һоо июлиин 7 болотор малай байрануудые бариха стахановска һара соносхогдоһон байна. Аймагай колхозууд энэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна. Колхозуудай барилгын бригаданууд ойдо модо отолжо, шэрэжэ захалба. Мүн зарим колхозуудта малай шэнэ байранууд баригдажа эхилээ. «Улаан-Үшөөтэ» колхоздо клубай ба малай байрын барилганууд энэ һара соо дүүргэгдэхэ юм.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Эдэ дутуунуудые усадхаха

Үдэ мүрэн дээрэ модо урадхуулга эхилһээр хоёр һара үнгэрбэ. Модо урадхуулгын түрүү коллективүүд амжалта ехэтэйгээр ажаллажа байна. Тэдэнэр хэдэн зуу мянган кубометр модо уһанда табяа.

Эхэ орондоо модо элбэг ехээр үгэхэ гэһэн лозунгтойгоор хүдэлмэрилдэг, нүхэд Календарев, Агеев, Андреевский, Багадаев, Хромых, Малых, Цыбиков гэгшэдэй ба бусад бригаданууд үдэрэйнгөө нормонуудые 150-һаа 200 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Тус бригаданудай гэшүүд шадаал һаа үдэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилхые оролдоно. Эндэ хоёр зуутан яһала олон.

Дунда Үдэ дээрэ хүдэлмэрилдэг нүхэд Татауров, Беребенко, Календарев гэгшэдэй бриг... уһанда табигдаһан модо... нэгэшье минута соо һаату... саашань урадхуулан соци... ческэ мүрысөөндэ түрүүлж... на.

Эдэ түрүү бригаданууд... һайнаар хүдэлмэрилбэшье, ... хуулгын коллективүүдэй ... мэрилдэ дутуунууд олон... шээнь, модо уһанда ... механизм тоогдодоггүй ... Тиимэһээ июниин 1-эй бай... миил 19 мянган кубометр ... уһанда табигдаад, урадху... жа байна.

«Бурмонголлес» трестын ... бэрилэгшэд энэ дутагдалнууд... гэн усадхаха ёһотой.

Х. Пе...

Клубаа хэзээ нээхэ юм?

Иволгын аймагай «8-е марта» колхозой клуб май һарын эхинһээ хойшо хаалтатай байдаг. Тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Торгашин ба парторг Ковалев гэгшэд өөһэдынгөө захиралтаар клуб соогоо хартаабха хүүлһэн байна.

Энэ клубай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн хоровой, драматическа, хүгжэмэй кружогууд һайнаар хүдэлмэрилдэг байгаа. Мүн тэндэ лекци, элидхэл хэгдэдэг һэн. Зүгөөр... бай хаагдаһанһаа хойшо ... гуудшье хүдэлмэрилнэгүй, ... ба элидхэлшье болоногүй. К... нигуудта кино харуулалга хо... хин һаатуулагдаа.

Теэд, колхозой хүтэлбэри... Торгашин, Ковалев гэгшэд ... хартаабхын амбаар болгожо... һанаа амархан һуунад.

Ж. Ар...

Шэнэ оперые ажалшад һонирхон хара...

Ленинэй орденто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театр гастрольдо гаранхай. Тус театр Красноярск городой ажалшадта «Кето ба Котэ» гэжэ шэнэ оперо харуулжа байна. Артистнууд Н. Садовский, М. Бриткова, Д. Кириченко, Я. Иванов, В. С... гэгшэд энэ оперодо гол ро... дые наадана.

«Кето ба Котэ» оперые ... лой ажалшад һонирхон хар...

Н. Ма...

„Бурят-Монголой үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

„Манай звенодо туһаламжа хэрэгтэй"

Иимэ гаршагтайгаар нүхэр Жамцаевай бэшэг манай газетын майн 22-ой номерто толилогдоо һэн. Бэшэг соо Кударын аймагай «Баян-Булаг» колхозой лугвоводуудай звенодо колхозой правлени муугаар туһална гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

—Дурсагдаһан баримтанууд шалгалтаар тодороо. Нүхэр Жамцаевай бэшэг колхозой правлениин заседани дээрэ звеного... хы гэшүүдэй хабаадалга... зүбшэн хэлсэгдэжэ, са... һайжаруулгаар тусхай ... ябуулга хараалхыень ба ... бэелүүлхыень колхозой ... ниин түрүүлэгшэ нүхэр Б... дурадхагдаа,—гэжэ тус ... Соведэй гүйсэдкомой түрү... нүхэр Марков манай ре... мэдээсэбэ.

Селькорой материалаар хэмжээ абта...

Торинн аймпотребсоюзай магазинуудта үргэн хэрэглэлэй эд бараан ба эдеэ хоолой зүйлнүүд тон хомор, аймцентрын пекарни ажалшадые хилээмээр гүйсэд ханганагүй, аймцентрдэхи эдеэ хоолой магазиниие даагша А. Филиппова ба Торинн МТС-эй дэргэдэхи магазиниие даагша Климова худалдаа наймаанай журамые хазагайруулна гэһэн бэшэг манай редакцида ороһон байгаа.

Тус бэшэг соо заагдаһан баримтануудые шалгаад, хэмжээ абахынь тулада Торинн аймсоведэй гүйсэдкомой худалдаа наймаанай таһагта эльгээгдэһэн байгаа.

— Бэшэг соо хэлэгдэһэн ... танууд булта тодороо. Тус ... сельпогой заседани дээрэ ... хэлсэгдэжэ, тэрээн соо ... дутагдалнуудые усадхаха ... нүүд абтаа. Хилээмэ барил... нөө һайжараа. Магазинуудта ... бараанай ассортимент оло... лагдаа. Худалдаа наймаанай ... рам эбдэһэнэй түлөө пр... Климовада аман зэмэ үгтэж... давец А. Филиппова худэл... гаргагдаа, — гэжэ Торинн ай... худалдаа наймаанай таһагые ... ша нүхэр Павлов манай ред... мэдээсэбэ.

„Пролетаринарай анги ба пролетаринарай парти" гэһэн И. В. Сталинай зохёол тухай

«Пролетаринарай анги ба пролетаринарай парти» гэһэн И. В. Сталинай зохёол анха түрүүн РСДРП-гэй Кавказска союзай орган байһан «Пролетариатис брдзола» («Пролетаринарай тэмсэл») гэжэ нюуса большевистскэ газетэдэ 1905 оной январиин 1-дэ хэблэгдэһэн юм. Энэ зохёол соогоо нүхэр Сталин шэнэ түхэлэй партиин, большевистскэ партиин эмхидхэлэй ленинскэ принципүүдые аршалан хамгаалһан ба хүгжөөһэн байна. Тус зохёолой тон ехэ түүхэтэ удхашанарынь юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа меньшевигүүдэй ба Иуда Троцкиин хорото, партида эсэргүү ажал-ябуулгые эсэстэнь хүрэтэр элиршэлэн сохиһон байна. Меньшевигүүд ба Иуда Троцкий болбол РСДРП-гэй II съездын һүүлээр партиие революционно пролетарска штаб байһыень II Интернационалай реформистска партиин янзатай һүүлһээ шэргүүсэлдэһэн, түхэл шарайгүй организаци болгохо гэжэ оролдоһон байха юм.

Оролой нэгэдэхи революциин урда тээхэнэ Россида тогтоһон түүхэтэ оршон байдалые шэнжэлэн харуулха зуураа, нүхэр Сталин иигэжэ бэшэнэ:

«Еднэ ба хубааршагүй» Росси байхагүй, тэрэ хадаа хоёр тад ондоо ангинууд: буржуази ба пролетариат—боложо үни хада хубааран гэжэ үхибүүншье мүнөө мэдэнэ. Эдэ хоёр ангинуудай хоорондохи тэмсэл болбол манай мүнөөнэй ажабайдалай тойрон эрьелдэжэ байгаа тэрэ голынь болоод байна гэжэ мүнөө хэндэшье нюуса бэшэ» (Зохёолнууд, т. 1, нюур 62).

Городууд ба районуудай нэгэдээд, пролетариадай элдэб группануудай бэе бэедээ гараа һарбайн барилсаад байхада, ниитэ политическэ забастовконууд ба демонстрацинуудай боложо байха үедэ, хоёр Россин—буржуазна ба пролетарска Россин—хоорондо боложо байһан һүртэй тэмсэлые нүхэр Сталин элеэр харуулаа һэн. «Тэмсэлэй аренэ дээрэ хоёр ехэ арми: пролетариадай арми ба буржуанарай арми—гараба, тиин эдэ хоёр арминуудай хоорондохи тэмсэл манай бүхы общественнэ байдалые эзэлһэн байна» (Зохёолнууд, т. 1, нюур 62—63).

Теэд пролетариадай тэмсэжэ байгаа арми болбол урдань ябажа, харгыень гэрэлтүүлэн заажа үгэдэг найдабаритай хүтэлбэрилэгшэгүйгөөр амжалтатай ябуулгануудые хэхэ аргагүй. Энэ түрүү отрядынь гэхэдэ хүдэлмэришэн ангиин революционно парти мүн болоно.

Тиимэ парти хадаа ямар байха ёһотойб?

Капитализмын байгаа сагта бүхы пролетариат хүсэд политическэ ушар ёһо мэдэхэ болоторoo дэбжэжэ шадахагүй юм, тиимэһээ пролетариат болбол ушар ёһо мэдэхэ хүтэлбэрилэгшэдэй группатай байха, тэрэ группань пролетаринарай армиие гэгээрүүлдэг, нэгэдхэдэг ба тэмсэлэйнь үедэ ударидадаг байха юм гэжэ нүхэр Сталин заана.

«...Пролетаринарай парти болбол хүтэлбэрилэгшэдэй дайшалхы группань мүн тулададаа, пролетаринарай ангиһаа нилээд бага байха ёһотой; хоёрдохёор, ушар ёһо мэдэхэ ба өөрынгөө дүй дүршэлэй талаар пролетаринарай ангиһаа дээдэ тээнь байха ёһотой; ба гурбадахяар, нигтаар жагсанхай организаци байха ёһотой», — гэжэ нүхэр Сталин бэшэһэн байха юм. (Зохёолнууд, т. 1, нюур 63).

Тэмсэжэ байгаа пролетариадые хүтэлбэрилхэ зорилго урдаа табиһан парти болбол ганса нэгэнүүдэй тушаан болоһон сугларалга бэшэ, харин централизованно, нигта жагсаалтай организаци байха ёһотой, тиихэдэ Центральна Комитедэй хүтэлбэреэр хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлые толгойлхо байна. Гансал өөрынгөө программатай, өөрын тактикатай, өөрын эмхидэлэй принциптэй парти хадаа ажалшадай бодото хүтэлбэрилэгшэ байжа шадаха юм.

«Программна, тактическа ба эмхидэлэй үзэл бодолнуудай единство гээшэ манай партиин байгуулагдадаг тэрэ үндэһэ һууринь мүн» (И. Сталин. Зохёолнууд, т. 1, нюур 64).

Большевигүүдэй парти хүгжэлтынгөө бүхы шатануудта тон ехэ бэрхэшээлнүүдые амжалтатайгаар хайшан гэхэдээ дабажа гарадаг, илалтаһаа илалтада дабшадаг байгааб гэхэдэ, Ленин Сталин хадаа агууехэ уг зорилгонуудаа хүдэлмэришэн ангиин бэелүүлхэ замдань программна, тактическа ба эмхидэлэй принципүүдэй единствые ходоо хангадаг байгаа.

Программа зүбшөөһэн лэ хүн бүхэниие партида оруулжа болохо гэдэг меньшевигүүдые элиршэлэн шүүмжэлхэ зуураа, нүхэр Сталин пролетаринарай парти философско һургуули ба шажанай сектэ бэшэ, харин тэмсэлэй парти мүн гэжэ тэмдэглэһэн байна. Тиимэһээ партиин программна, тактическа ба эмхидэлэй үзэл бодолнуудые имагтал зүбшөөхэ гээшэ партиин гэшүүндэ дутамаг байна. Парти болбол зүбшөөжэ абаһан үзэл бодолнуудаа бэелүүлхын тулада эдэбхитэйгээр тэмсэхыень өөрынгөө гэшүүдһээ эрихэ ёһотой. Хэн партийна организацинуудай нэгэндэ орожо хүдэлмэрилнэб, хэн «өөрынгөө хүсэл зоригые партиин хүсэл зоригтой нэгэдүүлхэ ба пролетаринарай дайшалхы организациие партитай сугтаа хүтэлбэрилхэ, тодорхойлон хэлэхэдэ, централизованно партиин эмхи гуримтай отрядууд болон эмхидхэхэ ябадалые» (Зохёолнууд, т. 1, нюур 70) өөрынгөө уялга болгон тоолоноб, тиимэл хүн партиин гэшүүн, хүдэлмэришэнэй хэрэгэй түлөө болото тэмсэгшэ боложо шадаха байна гэжэ нүхэр Сталин онсолон тэмдэглэнэ.

Уставай нэгэдэхи пунктые найруулһан ленинскэ найруулгын эрхим һайн байһые тэмдэглэхэ зуураа, нүхэр Сталин болбол мартовска найруулгаар уставай нэгэдэхи пунктые абаһан хоёрдохи съездын шиидхэбэринүүдые шэнээр хаража үзэхые эриһэн ба гурбадахи партийна съезд хоёрдохи съездын алдуунуудые заһажа, ленинскэ найруулгые абаха бэзэ гэжэ найдаһан байха юм.

Нүхэр Сталин болбол Ленинтэй хамта III съездые бэлэдхэхэ ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байгаа. Гурбадахи съезд дээрэ хожомоо большевистскэ партиие байгуулгын ленинскэ принципүүд түгэс илалта туйлаа һэн.

Парти болбол хэрэм мүн, тэрэнэй үүдэниинь имагтал нэрэ түрэдэ хүрэмэ, шалгагдамал хүнүүдтэ нээгдэдэг гэжэ нүхэр Сталин һургана. Парти тухай нүхэр Сталинай һургаал марксистско-ленинскэ теориин баялигта ехэ оруулалта болоһон ба большевистскэ партиин гэшүүн гэһэн агууехэ нэрэ зэргые үндэр дээрэ үргэһэн байна.

Нүхэр Сталинай энэ һургаал ахадүү коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудта тон ехэ удхашанартай.

Ленин Сталин хадаа нигта жагсаалтай ба эмхидэлтэй, революционно теори ба революционно практика хоёрой нэгэдэлтэй ... даг, оппортунизмтай ... эсэстээ хүрэтэр револю... партиие зүһэн бүриин оппо... нуудта эсэргүү хэһэн хайра... тэмсэл соогуур байгуулһан б... хэжүүлһэн юм. Большевистск... тиин нэгэдэлынь, нигта ... лынь, бата бэхи жаяг зари... советскэ арадай бүхэдэлхэй... хэтэ илалтануудые хангаһан... на.

Нүхэр Сталинай хүтэл... большевистскэ парти болбо... хидхэхы ба шэнэдхэн ба... агууехэ хүсэн болонхой. Л... Сталинай парти хадаа ком... тическэ общеcтвые амжал... гаар байгуулжа байгаа бүх... миллионно советскэ арадай ... отряд мүн.

* * *

«Пролетаринарай анги ба ... таринарай парти» гэжэ зохё... гоо шэнэ түхэлэй парти ... марксистско-ленинскэ наук... хэр Сталин творческоор х... гөө. Энэ ба бусад зохёолну... гоо нүхэр Сталин болбол ле... мын дайсадта эсэргүү тэмс... гуур парти тухай Ленинэй һ... лые аршалан хамгаалһан ба... талаарнь хүгжөөһэн, баяжу... байна.

Нүхэр Сталинай «Пролет... рай анги ба пролетаринара... ти» гэжэ гайхамшагта зохё... бол партиин тон хурса идеі... сэг болоно. Энэ зохёол ком... мын илалтын түлөө тэмсэлд... дэлмэришэн ангиие ба ... партиие зэбсэглэдэг байха ...

...ной хониной Боргойн совхозой № 2 фермэдэ Балб...нов ахалагша хонишоноор олон жэл соо хүдэлмэ...бана. Хонин һүргөө хүгжөөхэ талаар һайн показа...ие туйлаһанай түлөө нүхэр Цыбенов «Хүндэлэ...лэг» орденоор шагнагдаһан байна. Энэ үбэлэй үедэ Цыбенов түрүүшынхеэ түрэхэ 397 толгой хонидые ...н 403 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлөө. Мүнөө нүхэр Цыбеновэй отарада 826 эхэ хонин бии. 100 эхэ хонин бүриһөө 102 толгой хурьга абажа түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо хайшалхын орондо 3,5 килограмм хайшалха уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой ахалагша хонишон Б. Цыбенов цыгайска племенной үүлтэрэй хонидые адуулжа ябана.

М. Минеевэй фото.

...шээридэ найдаһан зандаа

...н аймагай Боргойн сомоной ...ай нэрэмжэтэ колхоз үнгэ...жэлдэ тэжээл гүйсэд бэлэд...дээрэһээ олон мал гарза...н байна. Гэбэшье, тус кол...үргүүлэгшэ нүхэр Ванданов, ...ганизациин секретарь нүхэр ...жапов гэгшэд сабшалангаа ...уулжа, үбһэ ногооной үн...гаса абаха талаар мүртэй ...хэнэгүй.

...шалангаа уһалха хүдэлмэри ...о ябуулнагүй. 68 гектар ...ан дээрэ үтэг хэхэ аад, нэ...гектарта хээгүй. 2000 гектар ...ан сэбэрлэхэ аад, оройдоо ...ран гектар сэбэрлээд байна. ...колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй ...үбэлэй сагта бэлшээжэ он...улха хүсэлэнтэй байһыень ...римтанууд гэршэлнэ.

...элэй бата бэхи база бай...асуудал хадаа колхозуудай ...ухала перспективнэ асуудал ...байна. Энэ асуудалые ам...айгаар шиидхэжэ шадабал, ...малажалые улам хүгжөө...аг шэмыень дээшэлүүлхэ ...ди. Энээнии тус колхозой ...рилэгшэд тооногүй.

...ээ аймагай колхозууд мал...бшаһата тэжээл бэлэдхэжэ ...Гэхэ зуура, тус колхоз ...шье болотор энэ хүдэлмэ...рилэлдүй. Графигай ёһоор ...10-да 400 центнер набша...эжээл эндэ бэлдэгдэхэ ёһо...йгаа. Теэд юушье хэгдээгүй. ...тэжээлэй база байгуулха ...тэжээл бэлэдхэлэй саг үр...бригада тон ехэ үүргэ ...э зэргэтэй. Гэхэтэй хамта, ...Ванданов энээниеэшье тоо...Тэжээл бэлэдхэлэй бригада ...лаатүй аад, 20 гаран хүнэй ...ай бригада байгуулаабди ...нүхэр Ванданов аймагай хү...ихы органуудые мэхэлһэн ...Мүнөө тус колхозой сабша...ээрэ нэгэшье хүниие хараха...ймэ байдал мэдэжэ бай...аймсоведэй гүйсэдком, тэрэ...дөө ажахын таһаг сабшалан ...руулха хүдэлмэри үргэнөөр ...ыень элэ хүтэлбэрилэгшэд...анга эрилтэ хэнэгүй.

М. Булагаев.

Тарган малнуудые гүрэндэ тушаая

Эбэртэ бодо малые бэлшээридэ таргалуулаад, гүрэндэ һайн шанартай мяха тушааха гээшэ ехэ удхашанартай. Республикамнай эбэртэ бодо малаар нилээд баян байбашье, мяханай шанарай талаар ондоо областьнуудта хүрэхэгүй байна. Малай үүлтэр һайжаруулгаар мичуринска наукын түрүү методүүд колхозуудай практика дээрэ муугаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Жэшээнь, 1950 ондо Иволгын, Курумканай болон бусад зарим аймагуудай гүрэндэ тушааһан малнуудые хараад үзэхэдэ, энээниие гэршэлнэ. Эдэ аймагуудай гүрэндэ тушааһан эбэртэ бодо мал бүриин амидын шэгнүүр дунда зэргээр оройдоо 220 килограмм, хониной—29 килограмм болодог, тиин малнууд туранхай байжа, мяханайнь шанар муу байдаг байгаа.

Тиимэһээ малай шэгнүүрые дээшэлүүлэн таргалуулхын тулада зоотехническэ заабаринуудые зүбөөр бэелүүлхэ ба малай бэлшээриие шадамараар эмхидхэхэ гээшэ манай республикын колхозуудай условидо шухала удхашанартай байна. Мал таргалуулга хадаа тэрэниие харууһалалгаһаа, эдеэлүүлгэһээ дулдыдадаг.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Яруунын, Кяхтын, Ториин ба Хориин аймагууд гүрэндэ тарган малнуудые тушааһан байна. Зарим аймагууд ба колхозууд малые бэлшээжэ таргалуулгаар зоотехническэ заабаринуудые үшөө хүсэд ойлгоогүй дээрэһээ алдуу хэжэ, туранхай, бага шэгнүүртэй, муу шанартай мяхатай малнуудые гүрэндэ тушаана. Энэнь яахадаа бурууб гэхэдэ, үсөөхэн, тарган малай орондо олон тооной туранхай мал тушаагдана. Малаа һайтар таргалуулжа, гүрэндэ үгэхэдэнь колхоздо үлүү олзотой байдагынь мэдээжэ. Гэбэшье, энэ хүдэлмэриие зарим аймагуудай олон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хүсэд тоодоггүй байһаар зандаа.

Гүрэндэ тушаагдаха малые илгажа, зунай үедэ таргалуулдаг болохо шухала. Аймагуудай «Заготскодой» конторонуудай мэргэжэлтэд ба хүтэлбэрилэгшэд колхозуудай малай бэлшээриие зүбөөр хэрэглэхэ ябадалдань ехэ үүргэ дүүргэхэ аад, ямаршье оролдолго, анхарал гаргадаггүй, энэ хүдэлмэридэ хабаададаггүй байна.

Малаа бэлшээхынгээ урда тэдэниие зохихо заабариин ёһоор, тамир шадалайнь зэргээр илгажа тусхай гүүртэнүүдые эмхидхэжэ һайтар таргалуулха шухала. Иимэ гүүртэнүүдтэ имагтал элүүр мал оруулха хэрэгтэй. Тиихэдээ эдэ гүүртэнүүдээ зүбөөр, шадаал һаа наһа наһаарнь, эмэ эрын илгаатайгаар эмхидхэхэдэ һайн. Ингэжэ гүүртэлэн харууһалхада мал һайнаар таргалдаг байна. Малаа зүбөөр адуулха гээшэ ехэ удхашанартай. Залуу малые дээрэ газарта адуулхада һайн байдаг. Мүн участогуудаа һэлгүүлжэ адуулхада зохистой. Дээрэ, үндэр газарта хабар эртүүр адуулаад, зунай ааяма халуунай үедэ гол газарта бэлшээхэдэ таарамжатай.

Мүн мал уһалалгада, халхабша, һарабша түхеэрэлгэдэ һанхаралаа табиха шухала. Малаа таргалуулхын тулада концентрированнэ тэжээл, дабһа, хужар эдюулэлсэхэдэ һайн. Гадна, энэ хүдэлмэриин амжалта ветеринарно-зоотехническэ харууһалгаһаа, малшадай хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэлгэһээ, тэдэнэй ажаһуудал һайнаар түхеэрэлгэһээ мүн дулдыдаха байна. Тиимэ хадань хүдөө ажахын таһагууд, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд иимэ гүүртэнүүдэй малшадые зүбөөр шэлэн оложо табяад, энэ хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ, гүрэндэ тарган малнуудые тушааха уялгатай.

И. Жудрак, «Востогой Главзаготскодой» Бурят-Монголдохи республиканска конторые эрхилэгшэ.

Хүүгэдэй ба эхэнүүдэй интересүүдые наринаар хамгаалан сахиха

Хүүгэдые зүбөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ Советскэ гүрэн онсо анхарал хандуулдаг. Советскэ обществые коммунизм тээшэ хүтэлэн ябагша Ленин — Сталинай агуусхэ парти хадаа манай залуу үетэниие элүүр энхээр, солбон дорюунаар, ажалда дуратайгаар, ямаршье бэрхэшээлнүүдһээ айдаггүйгөөр ба тэдэниие эрэлхэгээр дабан гараха зоригтойгоор хүмүүжүүлнэ. Хүүгэдые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гэр бүлын үүргэ тон ехэ гээшэ.

Эхэ эсэгэнэрэй гол уялгануудай нэгэниинь хадаа өөһэдынгөө хүүгэдые тэжээхэ уялга болоно. Тэдэнэр хүүгэдэйнгээ хуулиин наһа хүрэтэр ба зарим ушарта хуулиин наһа гүйсэһэншье аад, үбшэнэй шалтагаанаар ажал хэхэ аргагүй байхадань тэжээхэ ёһотой.

Манай советскэ орон дотор хүүгэдээ хүмүүжүүлхэ хэрэгые өөһэдынгөө угаа шухала, общественнэ ба моральна үүргэ, гражданинуудай харюусалгата уялга гэжэ түрэлхидынь мэдэрдэг. Гэбэшье, капиталистическэ байгуулалтын бузар үлэгдэлнүүдые бэеһээн хюһан һалгажа шадаагүй, гэр бүлын ба эхэ эсэгын уялгада хүнгэхэнөөр хандадаг, хүүгэдээ хаяад, гэр бүлэһөө арилдаг түрэлхидүүд, ехэнхидээ эсэгэнэр манай дунда хаа яа үшөөл үзэгдэдэг юм. Иимэ ушарнууд хадаа хүүгэдэй ба эхэнүүдэй интересүүдые хамгаалхын тула гаргагдаһан хуулинуудаар зэмэлэгдэдэг байна. Хүүгэдые тэжээхэ хэрэгтэ эхэ эсэгэнэрэй салингай тодорхой мэдээжэ хубинь хуулиин ёһоор хараалагданхай. Нэгэ үхибүүнэй тэжээлдэ эхэ эсэгын салингай дүрбэнэй нэгэ хуби, хоёр хүүгэдэй тэжээлдэ салингай гурбанай нэгэ хубинь, гурба ба гурбанһаа дээшэ хүүгэдэй тэжээлдэ салингай хахадынь үгтэдэг юм. Хуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдээ зөөреэр тэдхэнгүй орхихо ушар ба сүүдэй шиидхэбэреэр салингайнгаа тусхай хубиие (алимент) түлэхэһөө зорюутаар хулжан тэрьелхэ ушар болбол советскэ хуулиин ёһоор, гэмтэ ябадалда тоологдоно. Тиимэ хүнүүд сүүдэй шиидхэбэреэр хоёр жэл хүрэтэр эрхээ хаһагдаха юм.

Хүүгэдэй ба эхэнүүдэй интересүүдые нарин сэхээр сахиха хэрэгтэ, гэр бүлын харилсаануудта коммунистическэ гурим ёһо бүхэжүүлхэ хэрэгтэ советскэ сүүдэй үүргэ ехэ байна.

Гэбэшье, манай республикын судебнэ зарим органууд, илангаяа судебнэ исполнительнууд, энэ хүндэтэ ба харюусалгата уялгаяа мүнөө хүрэтэр хүсэд дүүргэжэ шадаагүй байна. Түрэлхидһөөнь, ехэнхидээ эсэгэнэрһээнь алимент абахын түлөө эхэнүүдэй үгэһэн мэдүүлгэнүүд арадай сүүдүүдэй канцеляри соо удаан хэбтэдэг ушарнууд олон. Жэшээлхэдэ, алимент нэхэжэ абаха тухай мэдүүлгэ Кабанскын аймагай арадай сүүдтэ Е. Антонова 1951 оной февралиин нэгэндэ оруулһан байгаа. Энэ мэдүүлгэ ба Максимова И. Е. болон бусадай табан мэдүүлгэнүүд мүнөө хүрэтэр арадай сүүдээр харагдаагүй байна. Иимэ ушарнууд мүн Иволгын, Сэлэнгын ба бэшэшье зарим аймагуудай арадай сүүдүүдтэ үзэгдэнэ. Иимэ тэсэшэгүй, албан хойрог ябадал яахалаа гаранаб гэбэл, эхэнүүдэй ба тэжээл тэдхэмжэгүйгөөр эсэгэһээн үлэһэн бага балшар хүүгэдэй гомодол ба мэдүүлгэнүүдые хараха хэрэгтэ эдэ сүүдүүдэй арадай судьянарай харюусалгагүйгөөр хандадагһаань болоно.

Энээнһээ гадна сүүдээр тогтоогдоһон алимент нэхэжэ абаха тухай шиидхэбэринүүдые республикын олонхи арадай сүүдүүд хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Алимент түлэдэг түрэлхидэй ондоо газарта ошожо, ажалда ороходонь, зарим судебнэ исполнительнууд өөһэдынгөө үүсхэлээр тэдэнэрые бэдэрэн оложо, тэрэ нютагайнь сүүдтэ исполнительна лист эльгээнэгүй. Харин тэдэнэр алимент абадаг эхэнэрнүүдтэ исполнительна листыень һөөргэнь эльгээжэрхинэ. Олонхи судебнэ исполнительнууд алиментын хэрэгээр гаргагдаһан сүүдэй шиидхэбэринүүдэй хэр зүбөөр дүүргэгдэжэ байһыень саг үргэлжэ шалгадаггүй байна. Арадай судьянар тэдэнэй хүдэлмэриие һулаар хинан шалгана. Бичурын (нүхэр Савельев), Иволгын (нүхэр Ильин), Заиграйн 1 участогай (нүхэр Драчева), Ахын (нүхэр Бартаев) аймагуудай ба Городской районой нэгэдэхи участогай (нүхэр Качина), Железнодорожно районой 1 участогай (нүхэр Каменева) арадай сүүдүүдэй судебнэ исполнительнууд алимент нэхэхэ шиидхэбэринүүдые хангалтагүйгөөр дүүргэнэ.

Хүүгэдтэ тэжээл зөөри түрэлхидһөөнь саг болзор соонь, таһалгаряагүй абажа үгэхэ ябадал хадаа гансахан судебнэ органуудай хүдэлмэриһөө сүм дулдыдадаг бэшэ, мүн алимент түлэдэг хүнүүдэй хүдэлмэрилжэ байһан предприятинууд, эмхи зургаанууд ба колхозуудай счетно-бухгалтерска хүдэлмэрилэгшэдһөө нилээд дулдыдадаг байна. Гэбэшье, Эрийскэ ба Байкальска леспромхозуудай, Курбын леспромхозой ОРС-ын, «Сельэлектрын» республиканска конторын, Иволгын аймагай «Кожевник» гэжэ олзоборилгын артелиин ахалагша бухгалтернууд алиментнэ хэрэгэй шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэдэ ёһо тэдыгээр, албан хойрогоор хандана.

Заиграйн (Карбаинов), Иволгын (Намсараев), Хориин (Майорова) аймагуудай, Улан-Удэ городой районуудай арадай судьянар тус предприятинуудай бухгалтернуудые РСФСР-эй ГПК-гэй 291 статьягай ёһоор харюусалгада хабаадуулдаггүй, харин иимэ байдалтай эбсэшоод һуухань гайхалтай юм.

СССР-эй Верховно Сүүдэй 1950 оной августын 4-нэй тогтоол хадаа алимент түлэлгэһөө зорюута, хара һаналаар хулжадаг хүнүүдые РСФСР-эй уголовно кодексын 158 статьягаар гэмнэхэ, өөһэдынгөө залхуу обор ажалаар тэдэнэртэ туһалһан эмхи зургаануудай, предприятинуудай ба колхозуудай тушаалта нюурнуудые хуулиин харюусалгада хабаадуулха гэжэ судебнэ органуудта шанга эрилтэ табиһан байна. Манай республикын судебнэ ба мүшхэлгын зарим органуудай энэ тогтоолые тон һулаар бэелүүлдэг дээрэһээ алимент түлэлгэһөө зорюутаар хулжадаг гэмтэ нюурнууд хуулиин ёһоор хэһээгдэнгүй үлэшэнэ.

Мүн республикын зарим аймагуудай ба районуудай прокурорнууд эхэнүүдэй ба үхибүүдэй интересүүдые хамгаалдаг хуулинуудые дүүргэлтэ болгожо байдаг судебнэ ба ондоо органуудай хүдэлмэриие һулаар хинана. Бичурын (нүхэр Эрдынеев), Заиграйн (нүхэр Пестушинова), Ахын (нүхэр Дабаев) аймагуудай прокурорнууд эхэнүүдһээ ороһон гомодолнуудые харалгые ехээр униҗагайруулдаг, муугаар хүдэлмэрилжэ байһан судебнэ исполнительнуудые, сүүдэй шиидхэбэри дүүргэдэггүй организацинуудай тушаалта нюурнуудые, алимент түлэлгэһөө хулжадаг түрэлхидые хуулиин харюусалгада хабаадуулдаггүй байна.

Гэр бүлынгөө үүргэдэ хайша хэрэгээр хандадаг, эхэ эсэгэнэртэ хууляар заагдаһан уялгануудые дүүргэдэггүй, түрэһэн хүүгэдээ тэдхэхэ ябадалһаа тэрьелдэг хүнүүд ба тэдэниие зорюутаар гү, али зорюутабэшэ һаналаар халхалдаг тушаалта нюурнууд тушаа советскэ хуулиин ёһоор зохихо хэмжээ абадаг байхаар болоо.

С. Бадмаев, БМАССР-эй Прокуратурын гражданско-судебнэ таһагай начальник, 1-дэхи классай юрист.

Тула городой һурагшадтай бэшэг абалсана

Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн долоонжэлэй һургуулиин һурагшад Тула городой хүбүүдэй № 20 дунда һургуулиин һурагшадтай бэшэг абалсадаг болонхой. Бурят-Монголойнгоо байгаалиин баялигууд тухай, хайшан гэжэ зэрлиг ангуудые агнадаг тухайгаа тэдэнэр холын нүхэдтөө һонирхолтойгоор бэшэнэ. Мүн тулынхид түрэл городойнгоо бүри гоё һайхан, болбосон түхэлтэй боложо байһан тухай бэшэжэ, һурагшадые һонирхуулна.

И. Тутутов.

Багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлгэдэ шухала анхарал табиха

...ай парти ба правительство ...нистическэ обществын ерээ...айгуулагшадые хүмүүжүүлхэ ...хүндэтэй зорилго советскэ ...улинуудай урда табина. ...скэ һургуулинууд хадаа ма...ргажа ябаа үетэниие марк...ленинизмын агуу ехэ идея...э үнэн сэхээр, Эхэ орон...үнзэгы дурлалаар, бүхы та...а хүгжэнхэйгөөр хүмүүжүүл...э һайн һайхан зорилгонуудые ...лтатайгаар бэелүүлхын тула...гшанар эрдэмээ, идейно...ическэ хэмжээгээ ба педаго...а мэргэжэлээ саг үргэлжэ ...үүлхэ зэргэтэй.

...шанарай мэргэжэлые дээшэ...э очно-заочно системэ үнгэ...жэлдэ республика доторнай ...олгогдоһон байна. Очно-за...һуралсалай курсануудта ...классуудай 173 багшанар ...—X классуудай 97 багшанар ...саа. Түрүү багшанар энэ ...ээ-ябуулгын тон шухала бай...ь гүнзэгыгөөр ойлгожо, ...нгөө мэргэжэл шадабариие ...тэйгээр дээшэлүүлнэ. Жэ...ь, багшанар С. Шалтыков ...га), М. Мункоева (Байкало...а), Д. Ордодиева (За...), Г. Цыбикова (Куда...М. Гинеева (Хэжэнгэ) ба бу...очно-заочно һуралсалай жэлэй ...е амжалтатайгаар дүүргэв. ...багшанар бэеэ даагаад һу..., мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ.

Тиимэ багшанарай хүдэлмэри республикын олонхи һургуулинуудта түсэблэгдэнэ. Багшанар бэеэ даагаад хүдэлмэрилхэ түсэбөө календарна түсэбтэеэ хамта һургуулиингаа хүтэлбэрилэгшэдтэ харуулан баталуулна. Тиигэжэ Сэлэнгын аймагай Ноёхоной, Поворотско, Жаргалантын һургуулинуудай багшанар саг үргэлжэ тусхай түсэбэй ёһоор хүдэлмэрилнэ. Хойто-Байгалай, Курумканай, Бичурын ба бусад зарим аймагуудай педкабинедүүдые даагшанар бэеэ даагаад һурадаг багшанарай хүдэлмэриие шалгажа байдаг.

Багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай дэргэдэ үнгэрэгшэ зун эмхидхэгдэһэн курсануудта һураһан багшанар түсэбэй ёһоор хүдэлмэрилжэ, мэргэжэл ба методикоор зарим асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шудалһан байна. Прибайкальска аймагай Ильинскэ долоонжэлэй һургуулиин багша Собслева ингэжэ бэшэнэ: «Курсануудта һуража, ботаникаар ба зоологёор шэнэ юумэнүүдые ойлгожо абааб. Мичуринай һургаалтай болон Лысенкын зохёолнуудтай гүнзэгыгөөр танилсааб». Ингэжэ бусадшье зарим багшанар манда бэшэнэ.

Гэбэшье, 1950 оной зун үнгэргэгдэһэн курсанууд хадаа очно-заочно һуралсалай системэдэ горьтойхон дутагдалнууд бии гэжэ харуулаа. Зарим аймагуудай арадай гэгээрэлэй таһагуудай, һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ ябадалые тоодоггүй байна. Энэ шухала хэмжээ-ябуулгада Иволгын, Заиграйн, Зэдын, Тарбагатайн аймагуудай арадай гэгээрэлэй таһагуудай, һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, педкабинедэй хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгагүйгөөр хандаһан дээрэһээ үнгэрэгшэ зун курсануудта ерэһэн багшанарынь программаар хараалагдаһан материалаа мэдэхэгүй ба муу бэлэдхэлтэй байгаа.

Тэрэшэлэн зарим аймагууд үнгэрэгшэ жэлдэ тус курсануудта багшанарые үсөөнөөр эльгээһэн байна. Тиигэжэ 330 хүнэй орондо 245 хүн курсануудта һураа. Илангаяа V—VII классуудай, биологиин, физическэ хүмүүжүүлгын багшанар үсөөнөөр ерээ. Кударын, Хориин, Мухаршэбэрэй аймагууд түсэбөөр хараалагдаһан хүнүүдээ гүйсэд эльгээгээгүй. Иимэ баримтанууд хадаа тус аймагуудай арадай гэгээрэлэй таһагуудые даагшанарай энэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандадагыень гэршэлнэ.

Бэеэ даагаад һурадаг багшанарта аймагуудай арадай гэгээрэлэй таһагууд, педкабинедүүд ба багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт өөдтэй туһаламжа хүргэнэгүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Баргажанай, Заиграйн, Кяхтын, Ториин аймагуудай педагогическа кабинедүүд багшанарай бэеэ даагаад хүдэлмэрилхыень дурадхагдаһан тематикануудые тэдэнэртэ эльгээхэһээ бэшэ юумэ хэнэгүй. Теоретическэ асуудалнуудые шудалха хэрэгтэнь багшанарта һуралсалай-методическа туһа хүргэгдэнэгүй, бэеэ даагаад хүдэлмэрилэлгын методикоор элидхэлнүүд ба лекцинүүд уншагданагүй. Методическа нэгэдэлнүүд, предметнэ комиссинууд энэ шухала хэрэгэй хажуу тээ байна.

Арадай гэгээрэлэй органуудай, һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд эдэ дутагдалнуудаа хараада абажа, багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шухала анхарал табиха зэргэтэй.

РСФСР-эй гэгээрэлэй Министерствын түсэбэй ёһоор багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ очно-заочно системын зунай курсанууд июниин 20-һоо июлиин 20 хүрэтэр болохонь. Тус курсануудта 295 хүн, тэрэ тоодо V—VII классуудай 175, VIII—X классуудай 60, ородбэшэ һургуулинуудта ород ба түрэлхи хэлэ заадаг багшанарай областьнууд-хоорондын курсануудта 60 багшанар һураха юм.

Гадна, багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт V—VII классуудта ород хэлэ ба математика зааха багшанарай нэгэ һарын курсануудые эмхидхэжэ байна. Тэрээндэ эхин һургуулиин эрхим багшанарай ба педучилищи дүүргэгшэдэй дундаһаа 175 хүн абтаха юм.

Тус курсануудые шанар һайнтайгаар ба саг болзор соонь үнгэргэлгэ хадаа курсануудай занятинуудта багшанарай хэр зэргээр бэлдэжэ ерэһэнһээнь ехээр дулдыдаха байна. Эдэ курсанууд болбол наукын шэнэ туйлалтануудтай багшанарые танилсуулжа, тэдэнэй эрдэмые дээшэлүүлхэ ба һуралсал-хүмүүжүүлгын түрүү дүй дуршэлнүүдые дэлгэрүүлхэ гэһэн зорилготой. Мүн багшанар идейно-теоретическэ хэмжээгээ ба өөһэдынгөө заадаг предмедүүдээр эрдэмээ улам дээшэлүүлхэ байна.

Лекционно ба семинарска занятинууд курсануудай һуралсалай түсэбөөр хараалагданхай. Багшанар марксизм-ленинизмын үндэһэ һууряар, логикоор, педагогикоор болон тусхай циклын предмедүүдээр — ород ба түрэлхи хэлээр, математикаар, түүхээр, СССР-эй Конституцяар, естествознаняар, географяар, физическэ хүмүүжүүлгээр лекцинүүдые шагнаха юм.

Багша бүхэн ямаршье формоор мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдээ, языкознаниин асуудалнуудаар нүхэр Сталинай зохёолнуудые гүнзэгыгөөр шудалха зэргэтэй. Марксизм-ленинизмын теоридо шэнэ оруулалта болоһон, нүхэр Сталинай эдэ зохёолнууд хадаа наукын бүхы һалбаринуудта хүтэлбэрилхы ба шэглүүлхы удхашанартай юм. Нүхэр Сталинай гениальна зохёолнуудай баялигуудые гүйсэд шудалаа һаа багшанар һургуулинуудта һуралсалай предмедүүдые научна гүнзэгыгөөр зааха байна. Һуралсал-хүмүүжүүлгын шанарые ба идейно-теоретическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхые хүсэһэн багша бүхэн энэ условиие хараадаа абаха зэргэтэй.

Курсанууд хадаа багшанарай мэргэжэлээ саг үргэлжэ ба таһалгаряагүйгөөр дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь туһалха юм. Тиимэһээ багшанар болбол курсануудые дүүргээбди гэжэ һанаагаа амаршангүй, харин мэргэжэл шадабариа, идейно-теоретическэ хэмжээгээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ, һуралсал-хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэриие улам һайжаруулха ёһотой.

Арадай гэгээрэлэй органуудай ба һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ ябадалые гүрэн түрын удхашанартай, шухала хэрэгтэ тоолоно, тэрэниие амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй. 1947 ондо РСФСР-эй гэгээрэлэй Министерствын тогтоолоор эрхилэгдэһэн, багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлгын очно-заочно нэгэдэмэл системые бэелүүлгэ хадаа тэдэнэй түрүүшын зорилго болоно.

Аймагуудай арадай гэгээрэлэй таһагуудай ба һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд, педкабинедүүд болбол багшанарай бэеэ даагаад хүдэлмэрилхэдэнь методическа туһаламжа үзүүлхэ, теоретическэ асуудалнуудаар тэдэндэ лекци, элидхэлнүүдые уншалга эмхидхэхэ, дүй дуршэлөө халан абалсалгын зүблөөнүүдые үнгэргэхэ зэргэтэй. Багшанарай бэеэ даагаад хэр зэргээр хүдэлмэрилжэ байһыень хинан шалгалга тон шухала. Тиин, манай ургажа ябаа үетэниие хүмүүжүүлэгшэдэй педагогическа мэргэжэлые ба идейно-теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шухала анхарал табиха хэрэгтэй.

А. Никоров, багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ Бурят-Монголой институдай директор.

П. А. ПАВЛЕНКО

Советскэ литературада хүндэ гээлтэ ушарба. Тэрээнэй эгээ элитэ ехэ түлөөлэгшэдэй нэгэн, уранзохёолшо-большевик, Сталинска шангай лауреат, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Петр Андреевич **Павленко наhа бараба.**

П. А. Павленко 1899 ондо түмэрзамшын бүлэ дотор түрөө. Тэрэ хадаа гражданска дайнай үедэ большевистскэ партида ороод, Улаан Армида hайн дураараа ошожо, красноармеецээр алба хэhэн, удаань партийна hургуули дүүргээд, IX Закавказска армиин Куринска гол мүрэнэй флотилиин гол мүрэнэй зэбсэгтэ пароходто политругаар томилогдоhон байна. Флотилиин комиссар, удаань погранична тусхай даалгабарита отрядай комиссар байhан юм.

Улаан Армиhаа табигдаhанай hүүлээр нүхэр Павленко партийна хүдэлмэридэ ажалаа.

П. А. Павленкын түрүүшын рассказууд 1928 ондо хэблэгдэжэ эхилhэн юм. Тус рассказууд критикын ба уншагшадай анхаралые тэрэ дары бэедээ татаа hэн. 1937 ондо хэблэгдэн гараhан «Зүүн зүгтэ» гэжэ романиинь П. А. Павленкые советскэ уранзохёолшодой түрүү зэргэдэ оруулhан байна. Бэлигтэй уранзохёолшын бэшэhэн шэнэ зохёол бүхэнниинь уранзохёолшо ажабайдалые гүнзэгыгөөр мэдэнэ, бэлиг шадабари ехэтэй байна гэжэ гэршэлдэг байгаа.

Тэрэ хадаа Эсэгэ ороноо хамгаалхын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ бүхы бэлиг шадабаряа, большевистскэ зүрхэ сэдьхэлээ фашизмда эсэргүү, Советскэ Союзда харата муухайгаар добтолhон гитлеровскэ булимтаргашадта эсэргүү тэмсэлдэ зорюулаа. П. А. Павленко «Красная звезда» газетын сэрэгэй корреспондентээр хүдэлмэрилhэн юм.

1947 ондо П. А. Павленко элитэ ехэ уранзохёол—«Зол жаргал» гэжэ роман бэшэжэ, тэрэнь советскэ литературын алтан фондодо ороhон байна. Тэрэ хадаа советскэ кинематографиин хүгжэлтэдэ шухала зүйл болоhон «Александр Невский», «Тангариг», «Берлиней уналга» гэжэ гайхамшагта кинокартинануудай сценаринуудай авторынь байгаа.

П. А. Павленко болбол коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадагшын—шэнэ уранзохёолшын түхэл шэнжые дэлхэйдэ үгэhэн советскэ уранзохёолшодой түрүүшын үсын түлөөлэгшэ мүн байгаа.

Тэрэ хадаа эб найрамдалай хэрэгэй түлөө дүлэтэ тэмсэлшэ байhан юм.

Арадуудай агуухэ вождь нүхэр Сталинай образ уранзохёолшын зохёолнууд дотор—«Зол жаргал» гэжэ роман дотор, «Тангариг» гэжэ жабхалантай hайхан киноэпопеэ ба «Берлиней уналга» дотор харуулагданхай. Өөрынгөө эпопейн темые уранзохёолшо хадаа «Сталин ба арад, Сталин ба хүн түрэлтэн» гэжэ тодорхойлhон байна. Өөрынгөө тус эпопейн гурбадахи хубиие бэшэлгэ дээрэ уранзохёолшо hүүлэй үедэ хүдэлмэрилөө.

И. А. Павленко очеркнууд, публицистическэ статьянууд дотороо мүнөө саг үеын эгээн шухала асуудалнууд тухай бэшэдэг байгаа. 1949 ондо Америка ошожо ерэhэнэйнгээ hүүлээр тэрэ хадаа «Америка тухай hанамжанууд» гэжэ ном бэшэhэн, тэрээн соогоо американскэ дай үүдхэгшэдые элиршэн сохиhон байна.

«Александр Невский», «Тангариг», «Берлиней уналга» гэжэ кинофильмнүүдэй сценаринуудай түлөө ба «Зол жаргал» гэжэ романай түлөө П. А. Павленкодо 1-дэхи шатын Сталинска шангууд олгогдонхой.

Эхэ оронойнгоо үмэнэ байгуулhан элитэ ехэ габьяагай түлөө П. А. Павленко Ленинэй, Улаан Тугай, Улаан Одоной орденуудаар ба медальнуудаар шагнагдаhан байна.

П. А. Павленко партийна ба ниитэ-политическэ ехэхэн хүдэлмэри хэдэг байгаа. Тэрэ хадаа ВКП(б)-гэй Крымскэ обкомой ба Ялтинска горкомой бюрогой гэшүүн, советскэ уранзохёолшодой Союзай Крымскэ отделениин харюусалгата секретарь, «Крым» гэжэ альманахын редактор, «Знамя» гэжэ журналай редколлегиин гэшүүн, СССР-эй советскэ уранзохёолшодой Союзай Секретариадай гэшүүн байгаа.

Ажабайдалые мэдэлгэ, коммунизм байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалга хадаа советскэ уранзохёолшын хүдэлмэридэхи гол шухала зүйлынь гээшэ гэжэ П. А. Павленко тоолодог байhан юм. Агуухэ Горькиин захяанууд гэжэ үнэн сэхээр бэелүүлдэг, үүсхэл хэшээл ехэтэй энэ уранзохёолшо хадаа залуу литераторнуудай ургаха ябадалда анхарал оролдолготойгоор туhалдаг байгаа.

П. А. Павленко Эхэ орондоо хизааргүй ехээр дуралжа, өөрынгөө оюун бэлигэй ба ехэ, халуун зүрхэнэй бүхы хүсые тэрээндэ зорюулдаг байгаа.

А. Фадеев, А. Сурков, К. Симонов, Н. Тихонов, А. Корнейчук, М. Шолохов, И. Большаков, А. Софронов, Ф. Панферов, Л. Леонов, Ф. Гладков, В. Кожевников, К. Федин, А. Твардовский, Б. Горбатов, Н. Грибачев, А. Венцлова, А. Упит, А. Якобсон, Якуб Колас, Г. Леонидзе, И. Эренбург, П. Бровка, Айбек, М. Чиаурели, В. Тренев, К. Воронков, В. Василевская, Е. Поповкин, Б. Лавренев, Н. Асеев, М. Бубеннов, Н. Зарьян, М. Ибрагимов, В. Иванов, Г. Владыкин, Б. Полевой, В. Луговской, В. Катаев, С. Маршак, А. Первенцев, П. Тычина, М. Рыльский, Л. Соболев, М. Турсун-Заде, С. Евгенов, Б. Ромашов, Н. Погодин, М. Исаковский, А. Караваева, П. Вершигора, Б. Леонтьев, А. Макаров, А. Чаковский, Л. Скорино, Т. Семушкин, С. Вашенцев, М. Геловани, С. Гнацинтова, Б. Андреев, В. Московский, В. Смирнова.

БМАССР-эй уранзохёолшодhоо

Социалистическэ Бурят-Монгол уранзохёолшод, литературна олониитэ хадаа олонациональна советскэ литературын гайхамшагта түлөөлэгшэдэй нэгэн — уранзохёолшо-большевик, Сталинска шангай лауреат, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Петр Андреевич **Павленко** сагhаа урид наhа бараа гэжэ гүнзэгы гашуудалтайгаар мэдэбэ.

Бурят-монгол арад оюун бэлигтэ советскэ уранзохёолшо Петр Андреевич Павленкын зохёолнуудта дуралдаг, түрэлхи хэлэн дээрэ уншадаг юм, тэрээнэй сагhаа урид наhа бараhанда бүхы советскэ хүнүүдтэй хамта гүнзэгыгөөр гашуудана. Петр Андреевич Павленкын ажабайдал ба творчествынь Ленин — Сталинай агуухэ хэрэгтэ, манай орон дотор коммунизм байгуулха хэрэгтэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө элитэ тэмсэлдэ зорюулагдаа, советскэ Бурят-Монголой уранзохёолшодто үндэр жэшээ болохо үгэнэ. Тэрээнэй зохёолнууд хадаа коммунизм байгуулгын шэнэ амжалта түйлаха хэрэгтэ советскэ хүнүүдые урмална.

Петр Андреевич Павленкын гэрэлтэ образ арадай сэдьхэл соо хэтэ мүнхэдөө хадагалагдахал.

Х. Намсараев, Ц. Галсанов, Ж. Тумунов, Ц. Дамдинжапов, И. Ким, Н. Балдано, Ш. Нимбуев, С. Дунаев, А. Шадаев, Д. Хилтухин, Д. Жалсараев, Ц. Очиров, Ч. Цыдендамбаев ба бусад.

ҺААЛИШАДАЙ ЭРШЭТЭ АЖАЛ

Бичурын аймагай «Коммунизм» гэжэ томодхогдоhон колхозой hүнэй-товарна фермын hаалишад энэ жэлдэ үнеэдээ бүрин бүтэнөөр ондо оруулаа Тэдэнэр мүнөө сабшалан hайжарүүлгада ба бусад хүдэлмэринүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Эрхим hаалишад Ч. Цыренова, Д. Дамбаева, Д. Доржиева гэгшэд тус бүридөө даажа байhан 15—15 үнеэдээ булгыень түрүүлээд, тугалнуудаа тобир тарганаар түлжүүлжэ байна.

Мүнөө hаалишад фермые даагша нүхэр Базаровай хүтэлбэреэр малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлдэжэ эхилээ. Тэдэнэр 20 обоо хохир бэлэдхээ. Тиихэдэ hаалишад олон километртэ канава заhабарилжа, сабшалангай 700 га талмай уhалhан ба 20 гектар газарые бургааhанhаа сэбэрлэhэн байна.

Ю. Дагбаев.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июнийн 16. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай hайндуратантай нигтэ хани харилсаатай ябажа, 38-дахи параллельhээ хойгуур американо-английска интервентнүүдэй сэрэгүүдэй ба лисынмановскэ сэрэгүүдэй шанга контрдобтолгонуудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохин, тэдэнэй хүнүүдые ба техникые ехэ гээлтэ хоролтодо оруулжа байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Дайсанай самолёдуудые ажаглан буудагшад июнийн 16-да дайсанай 7 самолёдые унагаагаа.

ПХЕНЬЯН, июнийн 17. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин частьнууд бүхы фронтнууд дээрэ Хитадай hайндуратанай отрядуудтай нигтэ хани харилсаатай ябажа, 38-дахи параллельhээ хойгуур американо-английска интервенционистска ба лисынмановскэ сэрэгүүдэй үсэд шанга добтолгонуудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохихижо үргэлжэлөөд, тэдэнэй хүнүүдые ба техникые ехэ гээлтэ хоролтодо оруулаа гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Центральна ба зүүн фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд июнийн 15-най ба 16-най хоёр үдэрэй байлдаануудта соо 10 гаран добтолгонуудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохихо, дайсанай хүнүүдые ехэ гээлтэ хоролтонуудта оруулаа.

Арадай армиин hүниин бомбардировочно авиациин нэгэ соединениин июнийн 16-най hүни Сувондохи американска аэродромые бомболобо.

Дайсанай самолёдуудые ажаглан буудагшад июнийн 16-да дайсанай 3 самолёдые унагаагаа.

Шэнииэ ашаhан советскэ суднанууд Инди ерээ

ДЕЛИ, июнийн 16. (ТАСС). «Хиндустан Таймс» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, советскэ 8.600 тонно шэнииэ ашаhан «Кубань» гэжэ советскэ гурбадахи судно Бомбей ерэбэ.

«Хиндустан Таймс Ивнинг Ньюс» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, советскэ 7.309 тонно шэнииэ ашажа абашаhан «Лермонтов» гэжэ советскэ худалдаа наймаанай судно мүнөөдөр Калькутта ерээ.

ДЕЛИ, июнийн 17. (ТАСС).

Италида советскэ артистнуудай амжалта

РИМ, июнийн 16. (ТАСС). Сталинска шангай лауреат пианист Гидельсын концерт июнийн 14-дэ Болоньедо ехэ амжалтатайгаар үнгэрөө. Советскэ хүгжэмшые хүнзон халуунаар амаршалба. Советскэ пианистын мэргэжэл ба оюун бэлиг тушаа тэндэхи хэблэл үндэр сэгнэлтэ үгэбэ.

Болоньe городой мэр Доцца гэгшэ Гидельсые ба советскэ артистнуудай делегациин хүтэлбэрилэгшэ Холодилининые Болоньe городой медальнуудаар шагнаба.

Румынска 11 миллион үлүүтэй гражданинууд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табяа

БУХАРЕСТ, июнийн 15. (ТАСС). Агуухэ табан державануудай хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилга бүхы Румыни дотор дүүрэв гэжэ Румынска арадай республикын эб найрамдал хамгаалгын саг үргэлжын Комитедэй коммюнике соо мэдээсэгдэнэ.

Румыниин 1.060.141 гражданинууд Хандалгада гараа табяа. Энэнь Стокгольмско уряада гар табиhан хүнүүдэй ниитэ тоотой сасуухада, 1 миллион гаран хүнөөр үлүү байна.

Эб найрамдал хамгаалгын саг үргэлжын Комитет хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай агуухэ туг баригша Иосиф Виссарионович Сталинай заабаряар ябажа, эб найрамдалай эдьгээ фронт бэхижүүлхэ ябадалда саашадаа эдэбхитэйгээр хабаадахыень Румыниин бүхы гражданинуудые уряална.

Пхеньяниие зэрлиг муухайгаар дахин бэмбодобо

ПХЕНЬЯН, июнийн 17. (ТАСС). Мүнөөдэр американска агаарай дээрмэшэд Пхеньянда добтолбо. Реактивна истребительнүүдээр халхалагдан, 14 бомбардировщигууд 700 шахуу бомб тэрэ тоодо удаан байжа дэлбэрхэ 50 бомбо хаяба.

Городой кварталнуудта түймэр болобо. Улаан байжа дэлбэрхэ бомбонуудай тэhэрэлгэ городой элдэб районуудта бүхэли үдэр соностожо байгаа. Американска алууршадай бомболохо үедэ 60 хүн, гол түлэб эхэнэрнүүд ба үхибүүд үхэбэ. Хэдэн арбаад хүн шархатаа. 120 гаран байшангууд hандаргагдаба.

РСФСР-эй хүдөө ажахын Министерство

Кяхтын хүдөө ажахын техникум

1951—52 оной hуралсалай жэлдэ гидромелиоративна ба газар эсхэмжэлгын отделенинүүдтэ hурагшадые абахань

Техникумдэ hураха болзор — 4 жэл.

Гидромелиоративна отделени гидротехнигүүд-мелиораторнуудые бэлэдхэнэ. Гидротехнигүүд-мелиораторнуудай хэхэ гол хүдэлмэринь: шэнжэн бэдэрэлгэ, проект зохёолго, гидротехническэ барилгануудые бариха ба ашаглаха, уhалалгын системэ, уhаар хангаха, уhажуулха, хатааха, гидроэлектростанцинуудые бариха ябадал гэхэ мэтэ болоно.

Газар эсхэмжэлгын отделени технигүүд-газар эсхэмжэлэгшэдые бэлэдхэнэ. Газар эсхэмжэлэгшэдэй хэхэ гол юумэнь: топографическа буулгалганууд, hуурин ба ажахын центрнүүдые түсэблэлгэ, социалистическэ хүдөө ажахын предприятинуудай ажахы доторхи газар эсхэмжэлгэ ба бусад хүдэлмэри болоно.

Техникум дүүргэhэнэй hүүлдэ өөрынгөө мэргэжэлээр үйлэдбэри дээрэ 2 жэл хүдэлмэрилhэн хүнүүд юрэнхы гуримай ёhоор дээдэ hургуулинуудта орохо эрхэтэй. Эдэнэр дээдэ hургуулинуудта тон түрүүн абтаха байна.

Техникумдэ абтагшад бултадаа гүрэнэй стипендеэр хангагдаха.

Ондоо тээhээ ерэгшэд хамтын байраар ба дэрэ дэбисхэрээр хангагдаха.

Техникумдэ абтаха гүрим:

7 классhаа доошо бэшэ hургуулитай, 14-hөө 30 хүрэтэр наhатай, СССР-эй гражданинууд техникумдэ абтаха. Абалгын экзаменууд СССР-эй Конституцияар, ород хэлэ ба литератураар (устнаар ба бэшэлгээр), математикаар (устнаар ба бэшэлгээр) болохо. 1950—51 оной hуралсалай жэлдэ 7-дохи класс эрхимээр дүүргэгшэд ба дунда hургуулиин 10 класс дүүргэhэн нюурнууд техникумдэ экзаменгүйгөөр абтаха.

Техникумдэ орогшод мэдүүлгэдээ иимэ документнүүдые хабсаргаха: hургуули дүүргэhэн тухай гэршэлгэ (бодотыень), автобиографи, 3 фотокарточка, бэеын элүүр ба техникумдэ ороходо haад хэхэ үбшэнгүй байhан тухай справка, ажаhууhан нютагhаа справка, сэрэгэй уялгатай нюурнууд — сэрэгэйнгээ биледые, албанда татагдаха наhатад — бэшэгдэhэн гэршэлгэеэ өөhэдөө асаржа харуулха ёhотой. Дурсагдаhан документнүүдые хабсаргаhан мэдүүлгэнүүд июнийн 1-hээ абтажа эхилээ.

Абалгын экзаменууд августын 1-hээ болохо.

Занятинь сентябриин 1-hээ эхилхэ юм.

Техникумдэ hураха ерэгшэд Кяхта городто ажаhуухэ пропуск абажа ба байhан газарhаа гараhан тухай тэмдэглүүлжэ асарха ёhотой.

Техникумэй эльгээhэн дуудалгаар гү, али аймагай хүдөө ажахын таhагай командировкын үнэмшэлгөөр МГБ-гэй нютагай органууд пропуск үгэхэ. Документнүүдые хабсаргаhан мэдүүлгэнүүдээ иимэ адресаар эльгээхэ:

БМАССР, г. Кяхта, сельхозтехникум.

ДИРЕКЦИ.

Дүрбэн гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой даб дээрэхи зү...

ПАРИЖ, июнийн 15. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Дүрбэн гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой 71-дэхи заседани СССР-эй түлөөлэгшэ А. Громыкын түрүүлэлгэ доро мүнөөдэр болоо.

Советскэ правительствода дамжуулан хүргэгдэхэ Францин правительствын нотые СССР-эй түлөөлэгшэдэ дамжуулан үгэхэ гэhэн өөрынгөө правительствын заабарие абааб гэжэ Францин түлөөлэгшэ Пароди мэдүүлбэ.

Пароди энэ нотын текстые уншаба. Францин правительствын майн 31-нэй нотодо харюу болгон июнийн 4-дэ эльгээhэн ното соогоо, советскэ правительство болбол орлогшонорой зүблөөнэй хүдэлмэри үргэлжэлүүлхые хүсэhэн байна гэжэ ното соо заагдана. Энэ дурадхалые французска правительствын хараадаа абаhан ушарhаа, орлогшонорой заседанинууд үргэлжэлhэн байгаа. Хойто-атлантическа пакт ба американскэ сэрэгэй базануудай тухай пунктые зүблэхэ зүйлдэ оруулха түхай советскэ дурадхалаар зүблэрэ түйлажа орлогшонорой шадаагүй ушарhаа, саашадаа прогресс түйлаха аргагүй байhанииэ эдэ заседанинууд харуулаа гэжэ французска ното тэмдэглэнэ.

Энэ асуудалаар орлогшонорой хоорондо hаналнууда мэдээсэжэ үргэлжэлхэ ябадал hайн дүнгүүдые үгэхэгүй, тиимэhээ, майн 2-то гурбан гүрэнүүдэй дурадхаhан зүблэхэ зүйлэй гурбан вариантнуудай нэгэнэйнь үндhөөр гурбан гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд сугларжье... пуузска правительство дура... гэжэ ното соо заагдана... гурбан вариантнууд соо А... чэске пакт ба США-гэй ... базануудай тухай пунктые ... hаниинь мэдээжэ.

Великобританиин түлөө... Дэвис ба США-гэй түлөө... Джессеп гэгшэд Советскэ ... правительствода өөhэдынгөө ... вительствонуудай элд... нимэрхүү нотонуудые соносх...

Манай правительствонууд ... лантическа пакт ба США-гэй ... гэй базануудай тушаа советскэ ... радхал абахые зүбшөөнгүй, ... мэдэ орлогшонорой зүблөөн ... гэлжэлүүлхые шухалада тоо... гүй гэжэ Дэвис, Джессеп ... үшөө дахин баталба. Ма... нүүдэй зүблөөн гурбан гү... дэй дурадхаhан зүблэхэ ... гурбан вариантнуудай нэг... үндhөөр сугларжа болохо ... жэ манай правительствону... нана гэжэ тэдэнэр зааба.

Майн 31-нэй эльгээhэн но... соо дурдагдан хараа болоо... бан гүрэнүүдэй правит... нуудай батаlhаниие эдэ ... дай удхань харуулна гэжэ ... эй түлөөлэгшэ Громыко ... лэбэ.

Гурбан гүрэнүүдэй прав... ствонуудай нотонуудые со... делегаци советскэ правит... да дамжуулан үгэхэ гэжэ ... ко түгэсхэлдөө хэлэбэ.

Баруун Германиин хүн зон ремилитаризацилгада эсэргүүсэн тэмсэ...

БЕРЛИН, июнийн 15. (ТАСС). Арадай асуултын ябаса тухай мэдээсэлнүүд хадаа дай үүдхэгшэ англо-американска этэргэдүүдэй hэдэлгэнүүдтэ Баруун Германиин хүн зоной үгэhэн найдамтай харюу болоно. Баруун германска зарим городуудай асуудалдахын зоной дундаhаа ремилитаризацилгада эсэргүү, 1951 ондо Германитай эбэй договор баталуулхын түлөө голосовалаа гэбэл: Бремерхафенда — 91,6 процент, Брухзалда—90,7 процент, Куксхафенда — 93,5 процент, Динслакенда — 95 процент, ... дэндэ — 91,7 процент, ... Кузендэ — 94,4 процент, ... да — 90,9 процент, ... кендэ—94,4 процент, Тюб... —93 процент, Ульмда — ... цент гэхэ мэтэ болобо.

Хүсэд бэшэ мэдээсэнүүдэй ... июнийн 13-да, Баруун ... асуугдаhан 4136 хүнүүдэй ... хүниинь ремилитаризац... эсэргүү ба 1951 ондо Герм... эбэй договор баталуулхын ... голосовалаа.

Баруун Германида „хилэ хамгаалха" хэбэртэй сэрэгэй соединенинүүд бүридүүлэгдэбэ

БЕРЛИН, июнийн 15. (ТАСС). Баруун германска ДПА агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, боннско правительствын «дотоодын аюулгүй байдалай асуудалнуудые эрхилхэ» главна таhагай хүтэлбэрилэгшэ доктор Эгиди болбол нюль hара соо хилэ хамгаалалтын 14 соединенинүүд тус бүридөө 600—700 хүнтэй байхаар бүридүүлэгдэхэнь гэжэ мэ... Тэрээнhээ гадна, техническо... соединени ба эрье хамгаа... гэ соединени бүридүүлэгд... тэй байна.

Харюусалгата ре...
Б. А. ОЧИ...

Мүнөөдэр Улан-Удэдэ

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Варшавска премьера» (4, 6, 8, 10, часуудhаа ба 11 час 30 минутаhаа).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «... (үдэрэй 11, 1 часуудhаа).

Улан-Удын педагогическа училищ...

hурагшадые абаха тухайда соносхоно

Һургуулиин (бурят-монгол ба ород) hургуулида орохынь урда үхибүүдые хүмүүжүүлхэ отделенинүүдтэ, мүн багшанар-вожатанар... пионервожатануудые бэлэдхэхэ отделенидэ hурагшад абтаха байна.

Һуралсаха болзор—дүрбэн жэл, харин hургуулида орохынь урда үхибүүдые хүмүүжүүлхэ отделенидэ—3 жэл.

1950 ба 1951 онуудта долоонжэлэй hургуулиие онсо hайнаар дүүр... хүнүүд шалгалтагүйгөөр абтаха ба стипенди абаха.

Педучилищиин нэгэдэхи класста 14-hөө 30 хүрэтэр наhатай ... абтаха байна.

Абалгын экзаменуудые «4» ба «5» гэhэн сэгнэлтэтэйгээр ... нюурнууд мүн лэ стипенди абаха.

Абалгын экзаменууд августын 1-hээ 20 хүрэтэр ород хэлэ... литературна уншалгаар (бэшэлгээр ба устнаар), математикаар (устнаар... бэшэлгээр), СССР-эй Конституцяар (устнаар), бурят-монгол hург... отделенидэ орогшодто бурят-монгол хэлээр (устнаар ба бэшэлгээр) бол...

Училищида ороходоо иимэ документнүүдтэй байха шухала гэбэл: ... hургуули тухай гэршэлгэ (бодотыень), түрэhэн саг тухай гэршэлгэ (... тыень), паспорт (өөрөө харуулха), бэеын элүүр тухай медицинскэ ... автобиографи, 3 фотокарточка.

г. Улан-Удэ, ул. Смолина, № 6, педагогическое училище гэhэн ад... мэдүүлгэнүүдээ ба документнүүдээ эльгээхэ.

Иркутска финансово-экономическа инстит...

1. Финансово-экономическа (финансова ба мүнгэнэй-кредитнэ отд...нүүдтэй).

2. Түсэблэлгын-экономическа (промышленностиин экономикын, ... ажахын экономикын ба худалдаа наймаанай экономикын отделени... факультедүүдтэ студентнэрые абахань.

Һуралсалайнь болзор — 4 жэл.

Абалгын экзаменууд августын 1-hээ ород хэлэ ба литератураар, ... матикаар, СССР-эй арадуудай түүхээр, географиар болохо.

Мэдүүлгэеэ документнүүдтэй хамта иимэ адресаар эльгээхэ:

г. Иркутск, ул. Ленина, № 11, Иркутский финансово-экономи... институт.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и ... промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 16.

11—03619. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000